

TWÓJ FUNDUSZ ZDROWIA: CENTRA ZDROWIA PSYCHICZNEGO

NFZ | Narodowy Fundusz Zdrowia
Łódzki Oddział Wojewódzki w Łodzi

Jeśli psychika nas zawodzi...

Jak funkcjonuje Centrum Zdrowia Psychicznego

1 października 2018 r. w Łodzi, w ramach ogólnopolskiego pilotażu, ruszyło pierwsze Centrum Zdrowia Psychicznego, od 1 grudnia 2018 pacjentów przyjmie drugie Centrum - w Szpitalu im. Babińskiego. Obie placówki, na podstawie umowy z NFZ, zapewnią kompleksową opiekę psychiatryczną dorosłym mieszkańcom dwóch łódzkich dzielnic: Widzewa i Bałut.

Do prowadzenia pilotażu wskazano 28 ośrodków w Polsce. Pilotaż, który testuje nową organizację i finansowanie opieki psychiatrycznej, potrwa 3 lata i obejmie 3,1 miliona dorosłych Polaków.

Centrum Zdrowia Psychicznego zapewni pacjentom i ich rodzinom opiekę w poradniach zdrowia psychicznego, oddziałach dziennych i stacjonarnych, pomoc doraźną, a przede wszystkim leczenie środowiskowe, czyli opiekę w domu pacjenta. Nowością jest punkt zgłoszeniowo-koordynacyjny czynny w dni robocze od 8 do 18. Pacjent, który się do niego zgłosi bez skierowania, otrzyma plan leczenia, fachową pomoc i wsparcie. Pacjenci, w stanie pilnym, w ciągu 72 godzin rozpoczną terapię.

Centralny Szpital Kliniczny Uniwersytetu Medycznego w Łodzi będzie opiekował się mieszkańcami Widzewa, a Szpital im. J. Babińskiego (Kochanówka) mieszkańcami Bałut. Pomoc otrzyma tu jednak każdy, kto kontynuuje leczenie lub zgłosi się do punktu konsultacyjnego. Szpitale będą współpracowały, na zasadzie podwykonawstwa, z poradniami, które do tej pory udzielały świadczeń w zakresie leczenia psychiatrycznego dorosłych i leczenia środowiskowego na Widzewie i na Bałutach i wyraziły wolę takiego współdziałania na rzecz mieszkańców obu dzielnic.

Wdrożenie nowego modelu opieki psychiatrycznej było postulatem lekarzy, pacjentów i ich bliskich zawartym m.in. w Deklaracji Warszawskiej z 2017 r.: żądamy uruchamiania lokalnych Centrów Zdrowia Psychicznego, z nowoczesnymi standardami organizacyjnymi,

Pacjent otrzyma plan leczenia, fachową pomoc i wsparcie

z obowiązkiem udzielania pomocy mieszkańcom określonego rejonu, z adekwatnym finansowaniem powiązanim z liczbą mieszkańców, z koordynacją leczenia z innymi formami wsparcia i uczestnictwa społecznego.

Centra Zdrowia Psychicznego odpowiadają za to, by podopieczni otrzymali opiekę adekwatną do swojego stanu zdrowia, skoordynowaną i kompleksową. Terapia ma być tak zorganizowana, by, jeśli to możliwe, uniknąć pobytu w szpitalu i leczyć pacjenta w jego środowisku, aby jak najszybciej mógł odzyskać zdrowie, pozycję społeczną i oczekiwaną jakość życia.

Gdzie się zgłosić w razie kryzysu psychicznego, potrzeby uzyskania pomocy psychiatry lub psychologa:

✉ **Mieszkańcy dzielnicy Łódź Widzew:**

Punkt zgłoszeniowo-koordynacyjny czynny od poniedziałku do piątku w godz. 8-18 – Centralny Szpital Kliniczny UM, Budynek B1, ul. Czechosłowacka 8/10 Łódź.

✉ **Mieszkańcy dzielnicy Łódź Bałuty:**

Punkt zgłoszeniowo-koordynacyjny czynny od poniedziałku do piątku w godz. 8-18 – Specjalistyczny Psychiatryczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Łodzi Szpital im. J. Babińskiego (Kochanówka), ul. Aleksandrowska 159 Łódź, obok poradni zdrowia psychicznego.

Rozmowa z prof. Piotrem Gałęckim, kierownikiem Kliniki Psychiatrii Dorosłych Uniwersytetu Medycznego w Łodzi i konsultantem krajowym w psychiatrii

W Łodzi na Widzewie w październiku otwarto pierwsze Centrum Zdrowia Psychicznego. Wkrótce rozpocznie działalność podobne Centrum na Bałutach, w Szpitalu im. dr. J. Babińskiego. W jaki sposób zmieni się opieka nad pacjentami z tych rejonów?

Przede wszystkim dla pacjentów z tych dwóch dzielnic opieka psychiatryczna będzie skoordynowana. Każde Centrum Zdrowia Psychicznego (CZP) posiada izbę przyjęć, oddział dzienny, oddział całodobowy, poradnię oraz zupełnie nową strukturę organizacyjną, jaką jest punkt zgłoszeniowo-koordynacyjny. Tak, więc opieka w Centrum jest kompleksowa.

Czym jest ów punkt zgłoszeniowo-koordynacyjny?

To miejsce, do którego nie trzeba się zapisywać, do którego można zadzwonić lub zgłosić się osobiście, jeśli mamy problem związany ze zdrowiem psychicznym. Koordynator udzieli niezbędnej informacji, a następnie wskaże taką formę pomocy, która będzie najbardziej odpowiednia. Jeśli uznana sytuacja medyczna za nagłą, to pacjentowi zostanie udzielona porada na miejscu lub zostanie przekierowany do poradni lub na izbę przyjęć.

Centrum zapewni także ciągłość terapii. Pacjent, który wychodzi ze szpitala otrzyma informację, kiedy zgłosić się do poradni i zostanie z nim ustalony termin wizyty. To Centrum będzie koordynowało opiekę, a pacjent nie zostanie pozostawiony sam sobie i z pewnością nie będzie oczekiwał tygodniami na wizytę w poradni. Istotnym aspektem zmiany jest także fakt, że każda ze struktur Centrum będzie dysponowała pełnym dostępem do dokumentacji medycznej pacjenta, co przyczyni się – w mojej opinii – do znacznej poprawy jakości udzielanych świadczeń.

Czy pacjenci z innych dzielnic Łodzi np. z Polesia czy Górnej mogą zacząć lub kontynuować

Prof. Piotr Gałęcki, konsultant krajowy w psychiatrii

wać leczenie w nowo powstałych poradniach zdrowia psychicznego?

Absolutnie tak. Wszystkie struktury Centrum Zdrowia Psychicznego, czyli poradnie i oddziały szpitalne, będą udzielały świadczeń także pacjentom z innych dzielnic Łodzi, a także pacjentom z całej Polski. Narodowy Fundusz Zdrowia w tym aspekcie gwarantuje pacjentom ciągłość terapii. Powstanie Centrum Zdrowia Psychicznego daje nową jakość opieki i jej kompleksowość pacjentom określonych obszarów, w których powstały CZP w ramach tzw. pilotażu, ale nie oznacza to, że struktury CZP nie mogą udzielać świadczeń osobom spoza Centrum. Różnica jest tylko w sposobie finansowania świadczeń przez NFZ – za pacjentów z obszaru CZP lub spoza obszaru CZP. Jednak ten fakt nie jest absolutnie związany z limitowaniem jakichkolwiek świadczeń z zakresu psychiatrii.

Jak są plusy – i jakie ewentualne minusy... – funkcjonowania tych Centrów w porównaniu z dotychczasowym modelem?

Centrum Zdrowia Psychicznego w zakresie świadczeń opisanych przez Rozporządzenie Ministra Zdrowia dotyczące Pilotażu przejmuje odpowiedzialność za zagwarantowanie opieki psychiatrycznej na danym obszarze.

W mojej opinii to najważniejsza zmiana. Ta zmiana sprawia, że w stanach nagłych wiemy, gdzie szukać pomocy

i kto jest zobowiązany do jej udzielenia. Znika bezduszość rejestracji w poradniach zdrowia psychicznego, które czasem informowały, że nie mogą przyjąć pacjenta, ponieważ kontrakt z NFZ został wyczerpany. W CZP jest punkt zgłoszeniowo-koordynacyjny, do którego zawsze można się zgłosić, by uzyskać fachową pomoc i informację, na ile problem jest pilny. Pacjentowi zostanie wskazany plan postępowania. Dodatkowo otrzyma fachową informację na temat swego problemu. Żaden z pacjentów z terenu CZP nie będzie oczekiwał na kontakt z psychiatrą trzy miesiące...

Jakie widzę minusy? Może to nie są minusy, jednak pewne obawy praktyka i osoby zajmujące się zdrowiem psychicznym mieszkańców regionu od wielu lat. Aglomeracja łódzka zmaga się z wieloma wyzwaniami w zakresie zdrowia psychicznego, których zakres działalności Centrów Zdrowia Psychicznego nie obejmuje. To przede wszystkim kwestie z zakresu psychogeriatry i psychiatrii dzieci i młodzieży. Przypomnę, że ostatni raport NIK wskazał, że samorząd województwa łódzkiego i wielu innych aglomeracji w Polsce nie wywiązują się ze swych statutowych obowiązków związanych z profilaktyką zdrowia psychicznego swych mieszkańców. Może za bardzo dbamy o drogi, a za mało o zdrowie psychiczne? Obawa moja jest taka, że Centra mogą być przeciążone aktywnościami, które nie należą do ich ustawowych obowiązków.

Już Pan to w części definiował, ale chyba warto wyraźnie podkreślić, że opieka w CZP będzie kompleksowa?

Ma Pan rację, warto powtórzyć, że CZP gwarantuje: możliwość skorzystania z opieki w oddziale psychiatrycznym całodobowym, oddziale dziennym, poradni zdrowia psychicznego, zespole leczenia środowiskowego oraz w sytuacjach nagłych w izbie przyjęć szpitala psychiatrycznego. Aktywność powyższych struktur organizacyjnych dla potrzeb pacjenta będzie koordynował punkt zgłoszeniowo-koordynacyjny. Nieaktualna więc dla mieszkańca Bałut albo Widzewa staje się taka sytuacja, że na przykład po wyjściu

ze szpitala sam musi sobie szukać poradni, ustalać w niej termin (często odległy o 2 lub 3 miesiące), a lekarz przyjmujący go w poradni nie ma dostępu do jego dokumentacji medycznej. Poza tym pacjent CZP może bez kłopotu korzystać z wielu różnych form terapii – zespołu leczenia środowiskowego, poradni czy oddziałów dziennych. Cały czas będzie miał swój indywidualny program terapii.

Nowością w systemie jest m.in. uruchomienie wspomnianych punktów zgłoszeniowo-konsultacyjnych. Jak szczegółowo wygląda praca takiego punktu, czy pacjent potrzebuje skierowania, czy długo będzie musiał oczekiwać na pomoc?

Tak, punkty zgłoszeniowo-koordynacyjne (PZK) to zupełnie nowość. I nie potrzeba tu żadnych skierowań. PZK pracuje od godz. 8.00 do 18.00, od poniedziałku do piątku. W punktach tych pracuje koordynator, który ma wykształcenie medyczne; to może być lekarz, pielęgniarka, ratownik medyczny lub absolwent zdrowia publicznego. Wskaże on optymalną ścieżkę pomocy w zależności od potrzeb i zagrożeń zdrowia psychicznego. Oczywiście, nie spodziewam się oczekiwania na pomoc. Jednak, jeśli jednocześnie pojawi się kilku pacjentów i w tym czasie będzie dzwonić kilka innych osób, zasady fizyki wymuszają oczekiwanie.

W Pana ocenie, jak duże może być zainteresowanie działalnością nowo powstających Centrów? Jaki jest stan psychiczny łódzian?

Panie Redaktorze, w Polsce co czwarta osoba chorowała, choruje lub będzie chorowała na zaburzenia psychiczne. Łódź leży w centrum kraju, więc nie powinniśmy mieć złudzeń, że my lub ktoś z naszych bliskich nie będzie potrzebował pomocy. Centra Zdrowia Psychicznego wychodzą naprzeciw tym zagrożeniom. To nasza reakcja na trudności i dotychczasowe problemy rodzin, które borykają się z problemami zdrowia psychicznego.

Dziękuję za rozmowę i w przypadku wspomnianych problemów zapraszamy do Centrów Zdrowia Psychicznego.